

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Vtrùm actus Fidei sit supernaturalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO DECIMA-TERTIA.

De supernaturalitate actus & habitus Fidei.

ENTIS supernaturalis naturam & proprietates Tomo precedente, Disputatione duodecima fuse discussi, & in quo essentia ejus sita sit ostendi, hujus proinde difficultatis tractatione in presenti supersedendum existimo. Cum vero tam habitus quam actus Fidei divina, ob summam inter ipsos connexionem, eadem sit ratio, de utroque hic agemus, ambosque in substantia supernaturales esse probabimus, in quocunque demum supernaturalitatis conceptus constitutatur, quod ad presentem questionem parum arbitror interesse: imò qui in entis supernaturalis natura ac notione plurimum inter se dissident, in hac tamen positione stabilienda, actum scilicet & habitum Fidei esse supernaturales, mira consensione conspirant, ut hujus discursus Disputationis constabit.

SECTIO PRIMA.

Vtrum actus Fidei sit supernaturalis.

I. Supernaturale quoad substantiam, & quoad modum.

D hujus resolutionem questionis notandum, ens supernaturale duplex esse, quoad substantiam, & quoad modum. Ens supernaturale quoad substantiam illud est, quod nunquam naturæ viribus fieri potest, ut visio beatifica, unio hypostatica, & alia quæ directè & per se ad hæc duo ordinantur, in quo, Tomo precedente, Disp. 12. entis supernaturalis essentiam statuimus. Ens supernaturale quoad modum est, quod quamvis in se, & quoad entitatem, naturæ vires non excedat, in his tamen circumstantiis est præter omnem naturæ exigentiam. Sic visus caeco restitutus ejusdem rationis est cum visu quem antea habuit, imò esse idem numero posset, & tamen ejus restitutio est quoad modum supernaturalis, nullæ siquidem naturæ vires hic & nunc eam exigunt, nec efficere possunt.

II. Certum est aliquem Dei favorem ad quaedam mysteria credenda esse necessarium.

Inprimis certum est, sine Dei revelatione non posse nos ad quorundam mysteriorum Fidei, ut Trinitatis, Incarnationis, &c. cognitionem pertinere, & hoc sensu non possumus solis naturæ viribus sine aliquo favore seu gratiæ à Deo nobis præstitæ hæc mysteria credere. Neque hoc negabat Pelagius, ejusque sequaces, sed gratiam legis & doctrinæ ad credendum necessariam esse affirmabant.

III. Ulterius certum est, ad credendum sicut oportet ad salutem consequendam, aliquam aliam gra-

tiam præter hanc requiri. Hoc in Concilio Aratino secundo can. 5. & sequentibus, ac Tridentino sess. 6. can. 3. contra Pelagium est definitum, qui Fidem, quæ totius spiritualis ædificii est fundamentum, & de qua dicit Apostolus ad Hebræos c. 11. v. 6. *Credere oportet accedentem ad Deum quia est, & inquirentibus se remunerator sit*; solis naturæ viribus haberi posse asserbat. Definitum insuper hoc idem est contra Semipelagianos, seu Massilienses, qui Pelagii reliquæ vocabantur: hi namque, ut Tomo precedente, Disp. 113. dum de necessitate gratiæ, fusiùs declaravi, quamvis gratiam ad salutem absolute necessariam esse dicerent, initium tamen salutis solis naturæ viribus tribuebant, & inchoationem quandam, seu conatum in nobis præcedere affirmabant, nempe vel actum naturalem Fidei, aut orationem merè humanam, vel quid simile, per quod nos gratiam promereri docebant. Hunc etiam errorem latè impugnarunt Sancti Patres, S. Augustinus, S. Prosper, S. Fulgentius, & alii: nec opus est ei pluribus hic insistere, cum eum latè confutaverim loco proxime citato. Quare inter Doctores omnes Catholicos constat, in actibus salutis adeptioni necessariis requiri, ut sint aliquo modo supernaturales, seu tales, ut solis naturæ viribus elici nequeant, sed concurrentem aliquem Dei extraordinarium exigant, quamvis in hac exigentiâ declarandâ non levis sit inter eos dissensio.

Ad credendum sicut oportet ad salutem, specialis aliqua gratia requiritur.

Massiliensium error circa Fidem, & initium salutis.

Hunc errorem fusiùs impugnant Patres.

IV. Quidam ergo peculiarem hunc concursum non ad actum illorum substantiam requirunt, utpotè quos in entitate naturales esse volunt, sed ad modum quendam in iis repertum, et si hunc modum non eadem omnes ratione explicant.

IV. Dicunt nonnulli actum Fidei non esse supernaturalem quoad substantiam, sed quoad modum.

Scotus

SECTIO SECUNDA.

*Actus Fidei ad salutem necessarius,
est in substantiâ supernaturalis:
Vbi etiam de differentiâ ex
parte objecti formalis.*

DICENDUM itaque, Actum Fidei sicut operet, seu qui conducit ad salutem, esse in substantiâ supernaturali: ita Suarez lib. 2. de gratiâ, cap. 4. Molina in Concordiâ, artic. 13. Disp. 7. & 8. Vasquez 1. 2. Disp. 184. Lugo hic, Disp. 9. Sect. 2. & alii passim, videturque expressa mens S. Thomæ hic, quæst. 6. art. 1. & 1. 2. quæst. 109. art. 1. & alibi, ut ostendit Suarez lib. 2. de gratiâ, cap. 5. num. 4. Sanctum Thomam sequuntur Alvarez de auxiliis, d. 65. & reliqui Thomistæ. Idem docet Curiel 1. 2. quæstione 109. articulo 1. Turrianus Disp. 46. Sectione tertiâ, estque communis hodie sententia.

Hanc conclusionem probant aliqui; etsi enim inquirunt, idem objectum materiale, restitutio scilicet alieni, tam ab actu naturali, quam supernaturali attingi possit, semper tamen volunt differentiam aliquam reperiri ex parte objecti formalis motivi, ita ut actus supernaturalis aliquid semper diversum ex parte motivi seu objecti formalis habeat, quod non habet actus naturalis: ita Vasquez hic, Disp. 86. cap. 6. Turrianus opusc. 2. de gratiâ, Disp. 8. dub. 8. & opusc. 13. dub. 3. Tannerus tom. 3. Disp. 2. quæst. 2. n. 71. & omnium acerrimè Suarez tom. 4. in 3. partem, Disp. 3. Sect. 6. & libro 3. de gratiâ, cap. 11. Hi, inquam, omnes affirmant, omnino necessarium esse in actibus naturalibus & supernaturalibus diversitatem aliquam assignare ex parte objecti formalis.

Hanc tamen rationem impugnavi tomo præcedente, Disp. 114. Sect. 3. Dico itaque nullam esse necessitatem ut actus virtutis naturalis & supernaturalis distinguantur ex parte objecti, sed utraque ex eodem planè objecto formali, seu motivo, circa objectum aliquod materiale veritari potest. Sæpè tamen ex parte objecti formalis invenitur inter eas diversitas. Hoc secundum constat apertè, sicut namque sunt motiva, seu objecta formalia naturalia, ita & supernaturalia; nil ergò vetat, quin actus naturalis tendere possit in motivum naturale, supernaturalis in supernaturale.

Prima itaque conclusionis pars, actum scilicet naturalem & supernaturalem in idem objectum formale tendere ex naturâ suâ posse, probatur; objecta quippe supernaturalia, gratia scilicet, visio beatifica, unio hypostatica, &c. cognosci possunt actu naturali: si enim quis rerum supernaturalium planè ignarus, Ethnicus exempli gratia, fidelem aliquem dicentem audiat, Deus benè in hac vitâ agentibus, & in gratiâ decedentibus, quæ eximia quædam & supernaturalis qualitas est, dat visionem beatificam, quæ etiam est quid supra omnes naturæ vires, Ethnicus, inquam, hoc audiens, & gratiæ & gloriæ habet apprehensionem naturalem, sed secundum omnes harum etiam dari potest apprehensio supernaturalis, ergo & dari de iisdem poterunt duo judicia, naturale alterum, alterum supernaturale,

I.
*Actus Fidei
divina est
supernaturalis quoad
substantiam.*

II.
*Afferunt
nonnulli
dari in actibus
differentiam ex
parte objecti
formalis.*

III.
*Virtus naturalis &
supernaturalis sæpè
non differunt
ex parte objecti
formalis.*

IV.
*Ostenditur
actum naturalem &
supernaturalem non
distingui
semper ex
parte objecti
formalis.*

*Gratia &
gloria dari
potest apprehensio
naturalis & supernaturalis.*

Scotus tum hic, tum in 1. d. 17. q. 2. & in 4. d. 49. q. 11. dicere videtur hunc modum consistere in majore intentione actus, quam haurit ab habitu Fidei, quamvis actus in suâ substantiâ sit naturalis. Sed contra, intentio siquidem actus, ejusdem planè ordinis est cum actu ipso, nec aliud ad eam requiritur quàm major conatus potentie & concausarum naturalium, ergo si ad actus substantiam concursus ille Dei sit naturalis & debitus, ad intentionem non erit supernaturalis & indebitus. Contra secundò: Concilia namque & Patres docent, actum Fidei supernaturalem necessarium esse ad salutem, nulla tamen certa intentio ad hoc ab iis requiritur, sed modò actus sit propter divinam auctoritatem debite elicitus, quantumvis remissus sit, sufficit juxta illos ad hoc intentum.

*Supernaturalitas non
consistit in
majore actus
intentione.*

V.
*Alia ratio
declarandi
supernaturalitatem
quoad modum.*

Alio modo procedit Caietanus 2. 2. quæst. 171. art. 2. ad 3. ubi duo actuum genera distinguit; quidam enim, inquit, supernaturales sunt in genere entis, ut visio beatifica, de qua & similibus dictum est numero primo. Alios tamen ait esse actus, ut Fidei, Spei, & Charitatis, qui non in entitate seu substantiâ, sed tantum in genere moris sunt supernaturales. Quoad entitatem ergo docet hos actus solis naturæ viribus elici posse; ut tamen, inquit, sint supernaturales, seu meritarii (utramque enim hanc rationem confundit) debent ab habitibus infusis procedere, à quibus dignitatem hauriant, & proportionati reddantur ad salutem consequendam.

VI.
*Ex habitibus
infusis
præcisè actus
non redduntur
supernaturales.*

Hæc tamen sententia nullo modo est probanda; si enim habitus supernaturales dignificare possint actus in substantiâ naturales, dignificare eisdem poterit gratia habitualis, quæ subiectum ipsum gratum Deo reddit, & visione beatificâ, seu gloriâ dignum, ergo ad hoc munus non est opus habitibus supernaturalibus: nec minis digni essent hi actus si elicerentur per auxilium extrinsecum. Deinde habitus supernaturales seu infusi, sunt ex naturâ suâ operativi, & ad horum actuum efficientiam ordinantur, unde actus isti sunt in entitate supernaturales, quod enim petit principium supernaturale, supernaturale sit necesse est, si enim intra naturæ limites contineretur, principium ei naturale sufficeret.

VII.
*Non consistit
supernaturalitas actus
in illius
facilitate.*

Tandem quod dicunt Durandus, Paludanus, Gabriël, & alii, modum scilicet hunc supernaturalitatis situm esse in majoro actus facilitate, non subsistit; quantumvis namque actus aliquis cum difficultate eliciatur, conducit nihilominus ad obtinendum beatitudinem, imo quò major in eo eliciendo est difficultas, eò meritum frequentè est majus. Deinde Concilia & Patres gratiam & auxilium supernaturale requirunt ad hos actus, non faciliter, sed simpliciter eliciendos: in hoc etiam juxta omnes, habitus supernaturales seu infusi distinguuntur à naturalibus, quod illi dent simpliciter posse, hi faciliè. Manifestum itaque videtur non ad solam actus facilitatem, sed ad ipsam ejus entitatem ac substantiam dari habitus infusos. Hæ præcipuè rationes sunt supernaturalitatem quoad modum in actibus declarandi: alias minoris momenti, quæ passim videri possunt in auctoribus, omitto.

*Habitus naturales dantur
faciliè posse,
supernaturales simpliciter.*